

bulmasına imkân bulunduğu takdirde piyasalar tem-
siline,

e) Enstitü çalışmalarına ilgili sergiler açılmasına
yer verilecektir.

2 — Törene bütün enstitü mensupları katıldıktan
başka enstitü ile muvasala imkânları elverişli olan
kesimdeki il ve ilcelerin idare amirleri ve uygun gö-
rülecek kimselerle enstitü yakınında bulunan köylü-
ler davet edileceklerdir.

3 — Davetilerin enstitüyü gezmelerinin öğrenci-
lerimizin yetiştirilme metodu hakkında itibahlar
edilmelerinin sağlanmasına önem verilecektir.

Gereğinin yapılması hususunun ilgililere duyur-
ulmasına müsaadelerinizi ve yukarıdaki esaslar dahi-
linde kullanılacak olan yıldönümü törenine bizzat baş-
kanlık etmek ve bir hitabe irat buyurmak suretiyle
öğrencilerimizi ve öğretmen arkadaşlarımızı sevindir-
menizi rica eder, saygılarımı sunarım.

Y. K. K.

Millî Eğitim Bakanı
Dr. Tahsin Banguoğlu

İLK ÖCRETİM GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
Sayı: 64/4792

2803

Okul inşaatına ait malzemenin D. Demiryol-
ları ve Limanları İşletmesi vasıtasıyla yapılacak nakli-
yatında tatbik edilecek tenzilata ait Ulaştırma Ba-
kanlığının 4/3/1950 gün ve 328-226-12/91-536 sayılı
yazı öneği aşağıdadır

Gereğince işlem yapılmasını rica ederim.

Y. K. K.

Millî Eğitim Bakanı y.
Müsteşar
B. Kadırgan

T. C.
DEVLET DEMİRYOLLA-
RI VE LİMANLARI İŞ-
LETME GENEL MÜDÜR-
LÜĞÜ

İdare Merkezi Ankara
Dairesi T. ve Has'lat
Sayı: 328-226-12
01-538

MILLÎ EĞİTİM BAKANLIĞINA

İlköğretim Genel Müdürlüğü ifadeli 16/II/1950
gün 64/2917 sayılı yazınıza cevaptır.

Köy okulları ile öğretmen, sağlık memuru ve ebe-
evlerinin ve Köy Enstitülerinin inşaatında kullanıl-
mak üzere gönderilecek çimento, kiremit, tuğla ve
kerestenin ton kilometresinden 5210 sayılı kanunun
9 uncu maddesinin verdiği yetkiye dayanılarak (3)
kuruluş ücret alınması hakkındaki teklifini incelemi-
ştir.

Malumları bulunduğu üzere bu günkü hayat pa-
halılığının tevli ettiği demiryol maliyet fiyatının
yükseliş nisbetine nazaran tarifelere pek az zam ya-
pılabilmiş ve ekonomik kültürel ve sosyal sebepler-
le de bir çok tarifeler maliyet fiyatı altında tesbit
edilmiş bulunmaktadır.

Bu meyanda köy okulları ile öğretmen, sağlık
memuru ve ebe evleri ile köy enstitülerine taşın-
acak kerestenin nakil ücretinin de maliyet fiyatının
altında 4 kuruş üzerinden taşınmasına dair 201 sayılı
tarifeye 15.4.1949 tarihinde 4 üncü ek yapılmış ve
1949 senesi nakliyatına da bu tarife eki uygulan-
mıştır.

Bundan başka, 268 sayılı tarife gereğince, An-
kara, Gazi Güvercin, Etimesut, Kayaş ve Mamak
istasyonlarına gönderilecek çimento 4.25, demir 5.5
ve Basmahane, Alsancağ, Kemer ve Karşıyaka ista-
syonlarına gönderilecek tuğla, kiremit 3.5 kuruş
gibi gayet düşük nakil ücretine tabidir.

4/III/1950

5210 sayılı kanun çerçevesine giren inşaat mal-
zemesinden keresteye 1949 senesindeki şartlarla 201
sayılı tarifenin 4 üncü eki gereğince ton ve kilomet-
re başına (4) kuruş ve diğer malzemeye de ait olduk-
ları tenzilli tarife ücretlerinin tabiki zaruri görülmektedir.

Saygılarımla arz ederim.

Ulaştırma Bakanı
İmza

DÜZELTMELER:

2 Ocak 1950 tarih ve 571 sayılı "Tebliğler Der-
gisi"nde yayımlanan, lise II. sınıf "Müzik" dersi ko-
nuları aşağıdaki şekilde düzeltilmelidir.

M Ü Z İ K

Sınıf: II

1 — Yeni tonaliteler (üç ve dört diyez ve
hemollü majör ve minör) üzerinde solfej, desifraj
ve basit imlâ alıştırmaları.

2 — Armoni hakkında kısa bilgi.

3 — Sesle ve sazla, pratik olarak, akor ve ka-
dans çalışmalarına devam.

4 — İki, üç ve dört sesli kanonlar, şarkılar ve
halk türküleri.

5 — Plâklardan basit örneklerle koro eserleri,
solo şarkılar, enstrümantal müzik neveleri dinletilme-
sine ve gerekli kısa açıklamaların yapılmasına devam.

İLANLAR:

Eskişehir sel felâketzedeleri için okul ve ku-
rum idarelerinin sağlayacakları nakit yardımların a-
şağıdaki adrese yollanması Yardım Heyeti Başkanlı-
ğından bildirilmektedir.

Ziraat Bankası Ankara Merkezinde (Eskişehir
felâketzedelerine Genel Yardım Heyeti) özel hesabı.

BU DERGİDEKİ KANUNLAR, KARARLAR VE TAMİMLERLE DİĞER YAZILAR TARAFIMIZDAN OKUNMUŞTUR

1	12	23	34	45
2	13	24	35	46
3	14	25	36	47
4	15	26	37	48
5	16	27	38	49
6	17	28	39	50
7	18	29	40	51
8	19	30	41	52
9	20	31	42	53
10	21	32	43	54
11	22	33	44	55

ANKARA 1950 — MİLLÎ EĞİTİM BASİMEVİ

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI NESRİ-
YAT MÜDÜRLÜĞÜNE HER HAF-
TA PAZARTESİ GÜNLERİ ÇIKARI-
LIR. İLGİLİ MAKAM VE MÜESSE-
SELERE PARASIZ GÖNDERİLİR.

T. C. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI TEBLİĞLER DERGİSİ

YILLIK ABONESİ 40 KURUŞTUR.
ABONE TUTARI MALSAVAKLA-
RINDAN BİRİNE YATIRILMALI VE
ALINACAK MAKBUZ MİLLÎ EĞİTİM
BAKANLIĞI NESRİYAT MÜDÜR-
LÜĞÜNE GÖNDERİLMELİDİR.

Cilt: 12

10 NİSAN 1950

Sayı: 585

2 OCAK 1950 TARİH VE 571 SAYILI TEBLİĞLER
DERGİSİNDE YAYIMLANAN LİSE DERS
KONULARINA DEVAM

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI
SINIF: III

(Haftada iki saat okuma ve edebiyat,
iki saat kompozisyon)

(Bu sınıfta da, program ve kitaplarda esas,
metinler ve bu metinlerin izahıdır. Cerek metinlere
ait teknik bilgiler, gerek edebiyat tarihi bilgileri,
metinler vesilesiyle ve öğrenci seviyesini hiçbir ve-
çile aşmayacak bir ölçüde verilecektir.)

Bu sınıfta, Tanzimat'dan sonraki Türk edebi-
yatının gelişme safhaları hakkında toplu bir fikir
veren metinler üzerinde çalışılacaktır.

I — Gülhane Hattı'ndan bir parça ile, Tanzi-
mat hareketini doğuran siyasi-içtimai sebepler hak-
kında kısa bilgiler.

II — Şinasi'den, Ziya Paşa'dan, Namık Kemal'
den seçilecek örneklerle:

a) Tanzimat edebiyatının doğuşu ve niteliği.

b) Bu yazarların edebiyatımızda yaptıkları
yenilikler.

c) Şiir, makale, tiyatro, roman, tarih, tenkid
v. b. çeşidinden yazdıkları yeni eserler.

d) Aynı yazarların, yazı dilimizin sadeleşmesi
ve millileşmesi yolundaki mühim hizmetleri ve fikir-
leri hakkında kısa bilgiler.

e) Ahmet Vefik Paşa ve Âli Bey'den örne-
lerle, bu yazarların tiyatroya hizmetleri.

III — Recaizade Ekrem, Abdülhak Hâmit, Sa-
mi Paşazade Sezaî'den seçilecek örneklerle:

a) Tanzimat devrinde çağdaş sanat anlayışının
gelişmesi.

b) Bu yazarların, şiir, tiyatro, hikâye, roman,
tenkid v. b. çeşidinden yazdıkları yeni eserler.

IV — Muallim Naci'den seçilecek bir iki örne-
kle, Tanzimat devrinde eski-yeni çarpışması hak-
kında genel bilgiler.

V — Ahmed Cevdet Paşa, Ahmed Vefik Paşa,
Süleyman Paşa ve Şemseddin Sâmî'den örnekler.
Tanzimat devrinde sade türkçe; Türk dili ve Türk
tarihliğinde milliyetçi görüşler hakkında kısa
bilgiler.

VI — Ahmet Mithat Ef. den örnekler.

RUHBİLİM
SINIF: III

1. Ruhbilim:

1 — Ruhbilimin konusu.

2 — Ruhsal olayların özellikleri.

3 — Ruhbilimin metodları.

4 — Ruhbilimin uygulandığı yerler.

5 — İnsanlar arasındaki davranış ayrılıkları.

(Fizik ve fizyolojik şartların, zekânın, ilginin, duyu-
nun, yaradılışın, çevrenin, bilhassa okulun, sinema-
nın, radyonun, toplumsal hayatın, sosyal kurumların
bu davranış ayrılıkları üzerindeki etkileri.)

II. Kişilik:

1 — Kişilik ve bilinc, kişilik ve bilinc dışı.

2 — Çocukta ve gençte kişiliğin teşekkülü.

3 — Kişiliğin ereği: uyma. (İnsan kendisini
çevresine göre düzenler.)

4 — İnsan bir isteğe erişmek için çalışır ve bu
istekle ilgili şeyleri yapar. (İnsanın istekleri üzerinde
cemiyetin etkileri.)

5 — İnsanın istekleri basit değildir. Çok defa
karışık ve birbirleriyle çatışır haldedir.

6 — İntibaksızlık ve sebepleri.
7 — Kişilik ve sinir sistemi.
8 — Sinir sisteminin sıhhati ve zihin üzerinde-
ki etkisi.

III. Duyum ve algı:

1 — İnsan dış âlemi nasıl tanır?

2 — Duyum çeşitleri.

3 — Algı, algının özellikleri, algının duyum-
dan farkı, algı yamaları, zaman algısı.

IV. Dikkat:

1 — Dikkat halinin özellikleri.

2 — Enerji ve ilgi. Yorgunluk ve sebepleri.

3 — Dikkat türleri.

4 — Dikkat ve alışkanlık.

5 — Dikkatsizlik.

6 — Dikkat eğitimi.

V. Öğrenme:

1 — Öğrenme yolları, sınav ve yanılma yo-
jiyle öğrenme, kavrayarak öğrenme.

2 — Öğrenmeyi kolaylaştıran şartlar.

VI. Bellek:

1 — Anıların kazanılması, saklanması, canlan-
dırılması. Tanıtma ve hatırlama.

2 — Bellek ve çağrışım.

3 — Ezerliyerek belleme, usamlama yoluyla
belleme.

4 — Unutma.

5 — Bellek bozuklukları.

6 — Belleğin eğitimi, bellek ve alışkanlık.

VII. Zekâ:

1 — Kendimizi yeni şartlara nasıl uydururuz?

2 — Zekâ ölçüsü ve testler.

VIII. İmgelem:

1 — İmge ve çeşitleri.

2 — İmgelem ve şekilleri.

3 — İmgelem ve oyun.

4 — İmgelemin bilimde ve güzel sanatlarda
rolü.

5 — Rüya, hulya, sanrı.

6 — İmgelemin kişiliğin inkişafı üzerinde
etkisi.

IX. Düşünme:

1 — Tasarım ve kavram.

2 — Soyutlama ve genelleme.

3 — Yargı ve çeşitleri.

4 — Usamlama.

5 — Duygusal hayatın düşünme üzerindeki
etkisi.

X. Hareketler:

1 — Tepke, şartlı tepke ve öğrenme.

2 — İçgüdü.

3 — Alışkanlık Kişinin hayatında alışkanlığın
rolü. İyi alışkanlıkların kazanılması ve fena alışkan-
lıkların giderilmesi yolları.

4 — İradeli hareketler ve özellikleri. Kararsız-
lık. İrade eğitimi.

XI. Ruhsal hayatın duygusal cephesi:

1 — Haz ve e'cm.

2 — Duygu ve çeşitleri.

3 — Heyecan (Heyecan ve organik değişimler.)
James - Lange teorisi.

4 — Eğinimler.

5 — Tutkular.

6 — Duygusal hayatın idare ve kontrolü.

XII. İstek, duygu ve fikirlerimizin ifadesi:
Konuşma, okuma, yazma

XIII. Karakter:

NOT: Kitapların yazılışında müelliflerin, yu-
kardaki sıraya ayneç uymaları şart değildir.

T A R İ H

SINIF: III

(Yeni ve Yakın Çağlar Tarihi)

On beş günde bir saat "Türkiye Cumhuriyeti
ve İnkılabı Tarihi"ne ayrılacaktır.

I — XV. yüzyılın son yarısında Osmanlı İm-
paratorluğu:

1 — Fatih Mehmet, İstanbul'un zaptı, impara-
torluğun kurulması, Anadolu ve Rumeli'de geligine,
deniz harpleri, Kırım'ın zaptı.

2 — II. Bayazıt, Cem vakası.

3 — XV. yüzyılın sonunda imparatorluğun ku-
rumları; kültür ve medeniyet.

II — XVI. yüzyılda Avrupa:

1 — Devletler tablosu: İspanya, Fransa, İngil-
tere, Almanya, Güney Avrupa, Doğu Avrupa.

2 — Önemli olaylar: Yüz sene harpleri.

III — XVI yüzyıl:

A. Osmanlı İmparatorluğu:

1 — Yavuz Selim ve Doğu siyaseti, İran harbi
(Çaldıran), Mısır harbi, Halifeliğin Osmanlı sülale-
sine geçmesi.

2 — Kanuni Süleyman, iç isyanlar, Fransa,
Macaristan ve Avusturya ile münasebetler: Mohaç,
I. Viyana ve Alman seferleri; deniz seferleri ve
Barbaros; Doğu seferleri; Kanuni'nin son seferi
(Zigetvar).

3 — Sokullu devri ve bu devirde Osmanlı
siyaseti.

4 — XVI. yüzyılda Osmanlı İmparatorluğu'nun
kurumları, kültür ve medeniyeti.

B. Avrupa:

1 — Devletler tablosu: İspanya, Fransa, İngil-
tere, Almanya ve İtalya, Kuzey Avrupa, Lehistan,
Rusya.

2 — Önemli olaylar:

a) İcatlar.

b) Coğrafya keşifleri ve neticeleri.

c) Rönesans ve sebepleri, yayılışı (Fransa, Al-
manya, İngiltere, İspanya).

d) Reform ve sebepleri, yayılışı, reform har-
pleri ve neticeleri, Lüter.

e) İtalya harpleri.

IV — XVII. yüzyıl:

A. Osmanlı İmparatorluğu:

1 — İmparatorluğun durumuna genel bir bakış.

2 — XVII. yüzyılın başında Karlofça mü-
hadesine kadar siyasal durum, Osmanlı-Avusturya,
Osmanlı-Lehistan, Osmanlı - İran, Osmanlı-Venedik
münasebetleri.

3 — İç isyanlar (İstanbul isyanları, Anadolu
Celâli isyanları, eyalet isyanları).

4 — İslahat hareketleri, Kuyucu Murat Paşa,
Genç Osman, IV. Murat, Tarhuncu Ahmet Paşa,
Köprülüler. İslahat hareketlerinin karakterleri.

5 — XVII. yüzyılda Türk kültür ve medeniyeti.

B. Avrupa:

1 — Devletler tablosu: Batı Avrupa devletleri,
Orta ve Kuzey Avrupa devletleri, Kuzey ve Doğu
devletleri.

2 — Önemli olaylar, Holanda'nın istiklâli,
otuz sene harpleri, İngiltere'de demokrasi hareket-
leri, Fransa'nın Avrupa hegemonyası için mücadelesi,
Fransa-İspanya, Fransa-Holanda, Fransa-Almanya

harpleri, Rusya'nın avrupalılaşmaya başlaması, Avrupa sömürgeciliği, Avrupa'da ilim ve sanat durumu.

V — XVIII yüzyıl:

A. Osmanlı İmparatorluğu:

1 — Yüzyılın ilk yarısında Osmanlı İmparatorluğu'nun komşuları ile münasebetleri, Osmanlı - Rus münasebetleri, I. Petro ve Rusya, Osmanlı - Venedik ve Osmanlı - Avusturya münasebetleri, Pasarofça muahedesi.

2 — Osmanlı - İran münasebetleri, İran'ın istilası, Ruslarla anlaşma, Osmanlı - İran harpleri.

3 — Osmanlı - Rus, Osmanlı - Avusturya harbi ve Belgrat muahedesi.

4 — Yüzyılın ikinci yarısında Osmanlı İmparatorluğu'nun siyasal durumu, Osmanlı - Rus harbi, Küçük Kaynarca muahedesi, Kırım'ın Ruslar tarafından alınması, II. Katerina'nın Bizans İmparatorluğu projesi, II. Osmanlı - Rus, Osmanlı - Avusturya harpleri.

5 — Osmanlı - Fransız münasebetleri.

6 — İslah hareketleri, Lâle Devri, Humbaracı Ahmet Paşa, III. Mustafa ve I. Abdülhamit zamanındaki İslah hareketleri, Halil Hamit Paşa, Nizami Cedid.

7 — XVIII. yüzyılda Osmanlı kültür ve medeniyeti.

B. Avrupa:

1 — Devletler tablosu: Batı Avrupa devletleri, Orta ve Güney Avrupa devletleri, Kuzey ve Doğu Avrupa devletleri.

2 — Önemli siyasal olaylar, İspanya veraset meseleleri, Lehistan veraset meseleleri, Avusturya veraset meseleleri, yedi sene harpleri, Lehistan'ın paylaşılması.

Fransa ihtilali: İhtilalin sebeplerine toplu bir bakış, ihtilalin safhaları, demokrasi ve milliyetçilik, insan hakları; ihtilal harpleri.

3 — XVIII. yüzyılda Avrupa kültür ve medeniyeti.

C. Amerika istiklâline genel bir bakış.

VI — XIX ve XX. yüzyıllar:

A. Osmanlı İmparatorluğu:

1 — İmparatorluğun siyasal münasebetleri.

İslahat hareketleri: III. Selim'in İslahat hareketine karşı uyanan tepki ve Kabakçı vakası, Alemdar.

3 — Balkanlarda milliyet hareketleri, Sırp isyanı, Yunan isyanı (Etniki Etery Cemiyeti), Eflâk ve Buğdan isyanları, Navarin vakası, Osmanlı - Rus harbi ve Edirne muahedesi.

4 — Kavalalı Mehmet Ali isyanı, gelişmesi, Osmanlı - Mısır harbi ve neticeleri.

5 — Kırım harbi: Genel sebepler, paylaşma hakkındaki Rus - İngiliz görüşmeleri, kutsal yerler meselesi, Mençikof'un elçiliği, Rusların Eflâk ve Buğdan istilaları, Kırım'da Müttelik Devletler - Rus harbi, Paris kongresi, Kırım harbinin neticeleri.

6 — Rusyada panislavizim, Bosna ve Hersek isyanları, İstanbul konferansı, Osmanlı - Rus harbi, Ayastafanos muahedesi ve Berlin kongresi.

7 — Berlin kongresinden sonra Osmanlı - Avrupa ve Osmanlı - Balkan münasebetleri, Tunus'un işgali, Mısır'ın işgali, Girit meselesi, Doğu Rumeli'nin Bulgaristan'a geçmesi, Bosna ve Hersek'in Avusturya'ya geçişi.

8 — İtalyan harbi.

9 — Balkan Harbi.

10 — Birinci Cihan Harbi; harbin sebep ve neticeleri.

11 — İslahat hareketleri: II. Mahmut İslahatı; Tanzimatı Hayriye; birinci meşrutiyet; II. Abdülhamit idaresi, ikinci meşrutiyet.

12 — XIX. yüzyılın son yarısında kültür hareketleri; iktisadi durum.

B. Avrupa:

1 — Devletler tablosu: Batı Avrupa devletleri, Orta ve Güney Avrupa devletleri, Kuzey ve Doğu Avrupa devletleri.

2 — Önemli Olaylar: Fransa'da imparatorluk, Napolyon harpleri, Viyana kongresi, Mukaddes İttifak, kongreler devri, 1830 ve 1848 ihtilalleri, İtalya birliği, Alman birliği.

Almanya'nın Avrupa politikasında üstünlüğü, üçlü ittifak ve üçlü ittifak, Birinci Cihan Harbi'nde Avrupa, harbin sonunda Avrupa, yeni devlet rejimleri, Rusya ve Bolşevizm, İtalya ve faşizm, Almanya ve nasıyon sosyalizm.

İkinci Cihan Harbi, harbin safhaları, neticesi, Birleşmiş Milletler Kurumu, Ünesko.

3 — Sömürgecilik: Fransa, İngiltere, İtalya, Almanya ve Rusya sömürgecilikleri.

4 — İlim ve teknikte gelişme, felsefe, edebiyat ve güzel sanatlar.

C. Birleşik Amerika Devletleri'nin gelişmesine genel bir bakış.

D. Hindistan. Çin ve Japonya'daki mühim olaylara genel bir bakış.

Türkiye Cumhuriyeti ve İnkılabı Tarihi

1 — Türkiye Cumhuriyeti, Lozan görüşmeleri sırasında Büyük Millet Meclisi, Meclisin dağılması, Halk Partisinin kuruluşu, dokuz umde, ikinci Büyük Millet Meclisi, İstanbul'un kurtuluşu, Ankara'nın resmen merkez olması, Cumhuriyetin ilâm ve Mustafa Kemal'in reisicumhur seçilmesi.

2 — Halifeliğin kaldırılması.

3 — Cumhuriyet devrinde partiler, Cumhuriyet Halk Partisi, tarihçesi, nizamnamesi, gelişmesi, programı, altı esas.

Muhalefet ve Doğu isyanı, Mustafa Kemal'i öldürme teşebbüsü, Serbest Cumhuriyet Fırkası, Menemen hadisesi.

4 — Dinin devletten ayrılması, bu hareketin merhaleleri, hukuk ve adliye inkılabı, kadın hakları.

5 — Bâtil âdet ve geleneklerin kaldırılması, sapka inkılabı, tekke ve tarikatların kaldırılması, türkçe kuran ve ezan, milletlerarası takvim, saat ve rakamların kabulü.

6 — Eğitimde inkılap.

7 — Harf, dil ve tarih inkılabları.

8 — İktisat alanında inkılap.

9 — Bayındırlık, sağlık ve sosyal yardım işlerinde gelişmeler.

10 — Türk ordusu ve millî savunma.

11 — Türkiye Cumhuriyeti'nin dış siyaseti.

12 — Atatürk'ün ölümü ve İsmail'in reisicumhur seçilmesi.

13 — İkinci Cihan Harbi'nde Türkiye.

14 — Harb sonunda Türkiye'de demokrasi gelişmesi, toprak kanunu, seçin kanununda değişiklik, yeni partiler.

COĞRAFYA

SINIF: III

(Türkiye Coğrafyası)

I — Türkiye'nin coğrafi durumu.

II — Türkiye'nin yüzey şekilleri.

III — Türkiye'nin kıyıları.

IV — Türkiye'nin iklimi: a) Genel şartlar, b) İklim bölgeleri ve doğal bitki örtüsü.

V — Akar sular ve göller.

VI — Türkiye'nin nüfusu, Türk milleti, idare bölümleri.

VII — Türkiye'nin coğrafi bölgeleri:

a) Kardeniz bölgesi,

b) Marmara bölgesi,

c) Ege bölgesi,

d) Akdeniz bölgesi,

e) İç Anadolu bölgesi,

f) Doğu Anadolu bölgesi,

g) Güney Doğu Anadolu bölgesi.

(Her bölge doğal, beşeri ve iktisadi bakımdan incelenecektir.)

VIII — Türkiye'nin ekonomik coğrafyası:

a) Tarım: Genel bakış, tahıl ve başka toprak ürünleri, Aşumaların tarım bakımından önemi ve toprağın korunması.

b) Ormanlardan faydalanma ve ormanların korunması,

c) Hayvancılık, avcılık ve balıkçılık,

d) Madenler,

e) Endüstri,

f) Ulaşım.

MATEMATİK

SINIF: III

C E B İ R

1 — Üslü ve logaritmik denklemlerin çözümü.

2 — Karşıt denklemler, ikinci dereceye indirilebilen denklemler.

3 — İkinci dereceden iki bilinmeyenli denklemlerin çözümü.

4 — İkinci dereceden iki bilinmeyenli denklemlerle çözülen problemler.

5 — Düzlem üzerinde bir noktanın gösterilmesi, doğru ve yayirenin analitik incelemesi:

Bir doğrunun genel denklemi; bir noktası ve eğimi, iki noktası ile belli doğruların denklemleri, iki nokta arasındaki uzaklık. Bir doğru parçasının belli bir orana göre bölen noktasının koordinatları. Bir noktanın bir doğruya olan uzaklığı. İki doğru arasındaki açı. Paralellik ve diklik şartları. Yayirenin analitik olarak gösterilmesi. Doğru ile yayirenin kesilmesi. (Çeşitli durumlar.)

6 — İkinci dereceden iki bilinmeyenli eşitsizliklerin grafikçe çözümü.

7 — Diziler: Aritmetik ve geometrik dizilerin özellikleri.

8 — Bileşik faiz.

9 — Taksitle borçların ödenmesi.

GEOMETRİ

1 — Üç boyut kavramı, düzlemin tanımı ve belirtilmesi. İki düzlemin ara kesiti. Üç düzlemli ara kesiti.

2 — Paralel doğru ve düzlemler, bir düzleme paralel doğru, Paralel düzlemler.

3 — Kenarları paralel açılar. Uzunya her hangi iki doğru arasındaki açı, paralel düzlemlerin kesenler üzerinde ayırdıkları orantılı parçalar.

4 — Dik doğru ve düzlemler. Bir doğrunun bir düzleme diklik şartı, bir düzlemin dışındaki bir noktadan bu düzleme çizilen dikme ve eğikler.

5 — İki yüzü açılar ve dik düzlemler.

6 — İki yüzü düzlemin ölçek açısı, iki yüzü açılarının mukayesesi, dik düzlemler.

7 — Bir doğrunun bir düzlem üzerindeki dik izdüşümü. Bir doğrunun bir düzlemle yaptığı açı, iki düzlemin en büyük eğim doğrusu, iki doğru arasındaki en kısa uzaklık, düzlem şeklin alanının bir düzlem üzerindeki izdüşümü.

8 — Prisma, dik dörtgenler prizması, küb alan ve hacimleri.

9 — Piramit, silindirik, koni ve kürenin özelliklerinin incelenmesi ve alanlarının, hacimlerinin hesaplanması, kesik piramit ve koni.

Trigonometri:

1 — Her hangi bir açının trigonometrik fonksiyonlarının tanımları. Bazı açıların trigonometrik fonksiyonları arasındaki bağlantılar $y = \sin x$, $y = \cos x$ ve $y = \tan x$ fonksiyonlarının grafikleri.

2 — Bir üçgende temel trigonometrik bağlantılar. Sinüs, kosinüs, tanjant teoremleri; temel üçgenlerin çözümleri.

FİZİK

SINIF: III

Işık bilgisi:

1 — Işık ve konusu, tarifler, ışık kaynağı ve çeşitleri,

2 — Işığın doğru yolla yayılması, gölgeler, karanlık kutuda görüntü teşekkülü,

3 — Işığın yayılma hızı,

4 — Bir kaynağın ışık şiddeti, ışık akısı, aydınlanma ve birimleri,

5 — Işık şiddetini ölçme, fotometreler.

Işığın yansınması:

1 — Işığın yansınması ve yansınma kanunları,

2 — Düzlem aynada görüntü teşekkülü, zâhiri görüntü,

3 — Bir doğrunun görüntüsü, bir cismin görüntüsü,

4 — Ayna döndüğü zaman yansımış ışımın durumu,

5 — Kesken ve paralel aynalarda görüntü serisi, aynanın görüş alanı.

Küresel aynalar:

2 — Çukur (konkav) bir aynanın merkezi, odak noktası, odak düzlemi, özel doğrultuda gelen ışınlar,

3 — Çukur bir aynanın eksenî üzerinde bulunan bir noktanın görüntüsü,

4 — Çukur bir aynada bir cismin görüntüsünün çizimi, mutlif haller,

5 — Görüntü eşiği,

6 — Tümsek (konveks) aynanın merkezi, odak noktası, odak düzlemi, özel doğrultuda gelen ışınlar,

7 — Tümsek aynanın eksenî üzerinde bir noktanın görüntüsü,

8 — Tümsek aynada bir cismin görüntüsünün çizimi.

9 — Ayna formülleri, formüllerin kullanılması

Işığın kırılması:

1 — Işığın kırılması,

2 — Kırılma kanunları, kırılma indisi ve mahiyeti,

3 — Kırılma ışın çizme, kırılmaya dair misaller,

4 — Tam yansınma ve sınır açısı,

5 — Paralel yüzü levhada kırılma,

6 — Prizma,

7 — Prizmada ışınların gidişi, çizim, Prizma formülleri,

8 — Işığın sapması, minimum sapma, prizmada görüntü,

9 — İnce prizmalarda sapma,

10 — Işığın ayrılması, spektroskop ve tayf neveleri.

Mercekler:

1 — Mercekler, yapıları, tipleri, optik eksen,

2 — İnce kenarlı merceğin odak noktası, odak uzaklığı, odak düzlemi,

3 — Optik merkezi ve özelliği,

4 — Özel doğrultuda ışınlar,

5 — Çizimle görüntüyü bulma, zâhiri ve hakiki görüntü,

6 — Zâhiri cisim ve görüntüsü,

7 — Kalın ve ince kenarlı merceklerle ait özelliklerin belirlenmesi, görüntü çizimi,

8 — Mercek formülleri ve bunların münakaşası, kullanılmaları,

9 — Diyoptri, üst üste konulmuş mercek sistemi,

10 — Mercek kusurları ve giderilmesi.

Işık aletleri:

1 — Projeksiyon, epidiyoskop ve Sinema makinesi,

2 — Fotoğraf makinesi, fotoğraf camı ve filmi, fotoğraf kâğıdı ve fotoğrafçılığa ait kısa bilgi,

3 — Göz ve kusurları, bunların giderilmesi, iki gözle görme,

4 — Görünüm açısı, büyüteç (gücü ve büyütmesi),

5 — Mikroskop: yapısı, görüntü teşekkülü, büyütme,

6 — Gök ve yer dürbünü, Galile dürbününün büyütmesi,

7 — Prizmalı dürbün,

8 — Aynalı teleskop.

Magnetizma:

1 — Mıknatısların tabiatı, kutupları, kutupları ayırmanın imkânsızlığı,

2 — Goulomb (Kulon) kanunu ve doğrulanması,

3 — Kutup birimi,

4 — Magnetik alan, alan birimi, alanın kuvvet çizgileri,

5 — Mıknatıs akısı, akı birimi,

6 — Geçirgenlik, magnetik alan içinde paramagnetik, diyamagnetik, ferromagnetik olan cisimlerin durumu,

7 — Yerin magnetik alanı, pusula,

Elektrostatik:

1 — Sürtme, dokunma ve tesirle elektriklenme,

2 — İki cins elektrik,

3 — Elektrikğin mahiyeti, maddenin yapısına kısa bir bakış,

4 — İletken ve yalıtkan,

5 — Elektroskop,

6 — Coulomb (Kulon) kanunu ve doğrulanması,

7 — Yük birimi,

8 — Elektrik alanı, kuvvet çizgileri,

9 — Elektrikli potansiyel ve potansiyel farkı, potansiyel birimi,

10 — Bir iletkenin sığası, küre hali, sığa birimleri,

11 — Sığanın değişebilmesi,

12 — Kondansatörler, düzlem kondansatör, Laid şişesi,

13 — Elektrik enerjisi,

14 — Tesir makinesi.

Elektrik akımı:

1 — Elektrik akımı,

2 — Akımın etkileri: a) Isı etkisi, b) Kimya etkisi, c) Magnetik etkisi,

3 — Akım şiddeti birimi, (ampermetreden bahsedilecek, fakat yapıta sonra görülecek),

4 — Akımın mahiyeti, yönü, elektronların hareketi,

5 — Ohm kanunu ve denel gerçekleştirme,

6 — Bir iletkenin direnci, direnç birimi, direnç ifadesi, direnç ölçülmesi, reostalar ve direnç kutuları,

7 — Akımın kolları ayrılması, dirençlerin bağlanması,

8 — Çeşitli devreler hakkında ohm kanunu, zıt elektro motor kuvvet,

9 — Üreteçlerin bağlanması,

10 — Wheatstone (Vitston) köprüsü ile direnç ölçülmesi,

11 — Elektromotor kuvvet ölçülmesi (karşı koyma metodu).

Akımın ısı etkisi:

1 — Üzerinden akım geçen iletkenlerin ısınması sebebi, termik ölçü aleti,

2 — Akımın verdiği ısıyı ölçme, Joule (Jul) kanunu,

3 — Elektrik ile ısıtma (ütü, elektrik ocağı, elektrik sobası v. b.),

4 — Elektrikle aydınlatma (lâmbalar, ışık yayı),

5 — Termoelektrik olayı.

Akımın kimya etkisi:

1 — Temel olay, elektrolit olan ve olmayan cisimler, iyonlar,

2 — Suyun elektrolizi,

3 — Elektrolizde geçen kimya reaksiyonları,

4 — Elektrolitlere etki,

5 — Elektrolize kaplama, tasfiye, cisimleri ayırma,

6 — Faraday kanunu,

7 — Culomb (Kulon) ve amperin uluslararası tarifi,

8 — Kutuplanma, piller,

9 — Akümülatörler, doldurulması ve kullanılması.

Elektrik akımının magnetik etkisi:

1 — Örstet deneyi, alanın yönünü veren kâdeler,

2 — Doğru bir akımın magnetik alanı,

3 — Bir çember akımın magnetik alanı,

4 — Tangentler pusulası, döner mıknatıslı ölçü aletleri,

- b) Kamış şekerinin şeker kamusundan ve şeker pancarından elde edilmesi ve şeker fabrikalarımız (okuma parçası),
c) Laktoz (süt şekeri),
ç) Maltoz (malt şekeri),
d) Sellüloz (Sellüloz şekeri).
20 — Polisakaritler:
a) Nişasta: 1 - Özellikleri, 2 - Elde edilmesi,
3 - Özümleme ve faydaları, 4 - Nişasta dekstrini, 5 - Glikojen, 6 - Nişastanın besin değeri,
b) Selüloz: 1 - Bulunuşu, 2 - Elde edilmesi,
ç) Kağıt ve kağıt endüstrisi, Sümerbank'ın İzmit selüloz ve kağıt fabrikaları (okuma parçası),
ç) Selülozdan elde edilen yapma maddeler (okuma parçası): 1 - Selüloz tirinitrat, 2 - Selüloit, 3 - Nitrolak, 4 - Sellofan, 5 - Merserize pamuk, 6 - Vulkan - fiber, 7 - Yapma deri, 8 - Sellon,
d) Suni ipek: 1 - Selüloz nitrat ipeği, 2 - Selüloz asetat ipeği, 3 - Bakır ipeği, 4 - Viskoz ipeği ve Sümerbank'ın Gemlik suni ipek ve selüloz yünü fabrikası,
e) Naylon ve diğer yapma iplikler,
f) Sümerbank'ın iplik ve dokuma fabrikaları (okuma parçası).
21 — Aminler.
22 — Amino asitler.
23 — Proteinler.
Aromatik Hidrokarbonlar
24 — Maden kömürü katranının damıtılması.
25 — Benzen (benzol):
a) Elde edilmesi,
b) Özellikleri ve kullanışı,
ç) Benzen bileşikleri,
ç) Diğer aromatik hidrokarbonlar: 1 - Toluen,
2 - Ksilen, 3 - Naftalin, 4 - Antrasen.
26 — Aromatik nitro ve amino bileşikleri:
a) Nitro benzen, tirinitrotoluen,
b) Nitrolama.
27 — Fenoller:

- a) Bir değerli fenoller: 1 - Fenik asit, 2 - Krezoller, 3 - Pikrik asit,
b) İki ve üç değerli fenoller hakkında kısa bilgi.
28 — Aromatik alkol, aldehitler ve asitler:
a) Benzil alkol,
b) Benzil - aldehit,
ç) Benzoik asit,
ç) Fitalik asit,
d) Salisilik asit,
e) Gallik asit,
f) Tanen (tannin) ve sepi maddesi olarak kullanılması.
29 — Plastikler (okuma parçası):
a) Fenol reçinesi (Bakelit),
b) Kazein reçinesi (Galalit),
ç) Üre reçinesi,
ç) Vinil bileşikleri.
TABİAT BİLGİSİ
SINIF: III
(Haftada 2 Saat Biyoloji)
Hayvanlar âleminin tabii sınıflandırılması (filogenetik sistematik).
Önemli hayvan gruplarının morfolojik karakterleri:
Bir hücreliler, selenterler, süngerler, solucanlar, eklembacaklılar, yumuşakçalar, derisi dikenliler, balıklar, kurbağagiller, sürüngenler, kuşlar, memelilerden birer örneğin organ sistemleri incelenecek ve üreme olayları, döş değişimi, genel karakterler belirtilecektir.
Hayvanların karşılaştırmalı anatomi ve fizyolojisine genel bir bakış. (Hareket sistemi, sinir sistemi, duyu organları, sindirim sistemi, dolaşım sistemi, solunum sistemi, boşaltım sistemi, üreme organları sistemi.)
Organizmaların ortam ve birbirleriyle olan münasebetleri. Hayvan ve bitki topluluklarına genel bir bakış.

Üreme: Üreme şekilleri, eşeysiz üreme, eşeyli üreme, reduksiyon bölünmesi, döş değişimi, partenogenez, eşey hücreleri, eşey hücrelerin olgunlaşması, döllenme. Çok hücreli canlıların meydana gelişi, embriyon gelişmesi.
Kalıtım ve kalıtımla ilgili esaslar; kalıtımın bitki ve hayvan ıslahında tatbikati, kalıtım ve insan. Evrim, evrim delilleri, evrim sebepleri olan faktörler. Lâmarkçılık, Darvıncılık, müteasyonculuk.

YABANCI DİL
SINIF: III

İngilizce: Bakanlık tarafından hazırlanan dördüncü kitaba devam edilecektir.

Fransızca: Bakanlık tarafından hazırlanan dördüncü kitap üzerinde çalışılacaktır.

Almanca: Bakanlık tarafından hazırlanan beşinci kitap üzerinde çalışılacaktır.

Yardımcı kitaplar hususunda 1. sınıf ders konularında verilen "not" gereğince hareket edilecektir.

Resim, Müzik ve Sanat Tarihi yerine ikinci bir "yabancı dil" alacak öğrenciler, Bakanlık tarafından hazırlanan ikinci kitabı tamamladıktan sonra üçüncü kitaba başlayacaklardır.

MÜZİK
SINIF: III

1 — İkinci sınıftaki solfej, desifraj ve imla çalışmalarına devam.

2 — Majör ve minör bütün tonalitetlerin nazari olarak gözden geçirilmesi.

3 — Motif, cümle ve periyot. Basit şarkı formları. (Okul şarkıları üzerinde örneklerle.)

4 — Lied formu ve neveleri; liedle ilgili klâsik dans formları üzerinde örneklerle açıklamalar.

5 — Çok sesli koro çalışmalarına ve plâktan eserler dinletilmesine devam.

NOT: Resim, Beden Eğitimi ve Askerlik derslerine ait konular, lise I. sınıf ders konularında tamam olarak verilmiştir.

BU DERGİDEKİ KANUNLAR, KARARLAR VE TAMİMLERLE DİĞER YAZILAR TARAFIMIZDAN OKUNMUŞTUR

1	12	23	34	45
2	13	24	35	46
3	14	25	36	47
4	15	26	37	48
5	16	27	38	49
6	17	28	39	50
7	18	29	40	51
8	19	30	41	52
9	20	31	42	53
10	21	32	43	54
11	22	33	44	55

T. C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
TEBLİĞLER DERGİSİ

Cilt: 12 17 NİSAN 1950 SAYI: 586

GENELGELER:

TALİM VE TERBİYE DAİRESİ Sayı: 2-417/6

2804

- 1 — İlk öğretmen okullarında, lise ve ortaokullarda, ticaret liseleriyle ortaokullarında ve akşam okullarında, Ankara ve İstanbul Yapı Kalfa okullarında, erkek sanat ve yapı erstitülerine Ankara Kimya Sanat enstitüsünde, erkek orta sanat ve akşam erkek sanat okullarında, Kız Teknik Öğretim okullarında imtihan tarihleri ilâşik cetvelde gösterilmiştir.
2 — Liselerle ortaokullarda imtihanların yapılışı ve imtihan komisyonlarının teşkili hususunda 220 sayılı Tebliğler Dergisinde 1019 sıra numarası ile çıkan genelgeye göre davranılacaktır.
3 — İlkokulların imtihan tarihleri usulüne göre, illerin İlk Öğretim Kurullarınca 4274 sayılı kanundaki esaslar gereğince düzenlenecektir.

Millî Eğitim Bakanı y. Müsteşar B. Kadırgan

1950 Yaz Dönemi İmtihanları
I. ORTA ÖĞRETİM OKULLARI

G Ü N L E R	Orta okul ve liselerle öğretmen okullarının 1 ve 2 nci sınıfları	Orta okul 3	L İ S E 3	Öğretmen okulu 3
27 mayıs cumartesi öğle			Derslerin Kesilmesi	
29 - 30 mayıs			Öğretmen toplantısı	
1 haziran perşembe			Lise bitirme imtihanlarının başlaması	
3 haziran cumartesi	Not karnelerinin verilmesi	Devlet ortaokul imtihanlarına gireceklerin ilânı		
5 haziran pazartesi		Devlet ortaokul imtihanlarının başlaması 1 — Matematik (yazılı)		Sözlü imtihanların başlaması
7 haziran çarşamba		2 — Tabiat bilgisi (yazılı)		
9 haziran cuma		3 — Türkçe (yazılı)		
17 haziran cumartesi			Lise bitirme imtihanlarının sonu	
24 haziran cumartesi			Devlet olgunluk imtihanları: Ed. kolu Fen kolu Klâsik kol 1) Türkçe Komp. 1) Türkçe Komp. 1) Türkçe Komp.	Sözlü imtihanların bitmesi
26 haziran pazartesi			2) Edebiyat 2) Matematik gr. 2) Latine	
28 haziran çarşamba		Devlet ortaokul imtihanlarının bitmesi	3) Felsefe grubu 3) Tabiat B. gr. 3) Edebiyat veya tarih veya fizik veya tarih	
30 haziran cuma			4) Tabiat B. gr. 4) Felsefe gr. veya Matematik veya tarih veya Matematik grubu	